

SKAŅAS VEIDOŠANA GALVAS REĢISTRĀ

autors *INTA ŠVEICERE*

MĒRĶIS

Palīdzēt bērniem izdziedāt 1.oktāvas augšējās notis, darot to ar augšup un lejup ejošu skaņu rindu

UZDEVUMI

- 1) skandēšana – augstu un zemu runas un skaņu atdarināšana;
- 2) parādīt vingrinājumu, ar kura palīdzību bērns arī mājās var pamazām paplašināt savu diapazonu;
- 3) iemācīt dziesmu, kurā notiek pakāpeniska kāpšana ar balstiņu pa nošu kāpnēm augšup un lejup, aizsniedzot augšējās skaņas.

NEPIECIEŠMIE MATERIĀLI

Klavieres

MĒRĶAUDITORIJA

Bērni 4-6 gadu vecumā

Pāreju no runāšanas uz dziedāšanu bērniem nodarbības sākumā var atvieglot skandēšana. Īpaši bērniem ar pavisam mazu balsis diapazonu tas palīdz iztēloties un saprast, ka balstiņa var būt arī ļoti augsta. Tāpēc mēs visi kopā rūcam kā lieli lāči (mazajā oktāvā), runājam kā zaķēni (1.oktāvā do – fa), dīcam kā odi (2.oktāvā), pīkstam kā pelēni, izrunājot kādu teikumu, piemēram, – “Labdien, mīļie bērni, atnācu pie jums ciemos!”

Vislabāk pāreja no zemajām skaņām uz augstākām bērniem veicas ar vingrinājumu “Brauciens ar muzikālo liftu”. Vispirms izstāstu, kas ir lifts, un ka mēs brauksim ar savu – muzikālo liftu un darīsim to ar balsi, dziedot glissando la – la – la. Iekāpjam pagrabā liftā, nospiežam izvēlētā stāva pogu un – aiziet! Pirmais brauciens ir līdz 1.oktāvas sol. Balsij palīdzam arī ar roku. Katram braucienam bērni paši izvēlas kādu kārdinošu ceļa mērķi – baseins, kino, zooloģiskais dārzs, draugu ballīte, zemenes ar saldējumu u.c. Bērniem bieži jāatgādina, ka šīs nav sacensības, kurš augstāk “uzbrauks”, – nedrīkst aizdziedāt garām attiecīgajai notij, kuru spēlēja uz klavierēm un pati dziedu. Nākamais “brauciens” ir līdz 1.oktāvas la, u.t.t. līdz 2.oktāvas do mācību gada sākumā un 2.oktāvas mi mācību gada beigās. Reizēm mūsu muzikālais lifts mūs katru uzved līdz pašai augstākajai skaņai, ko katrs spēj nodziedāt.

Ne vienmēr ir “jābrauc ar liftu”. Var arī izmantot “muzikālās kāpnes”... Stāstu bērniem, lai iztēlojas kāpnes, pa kurām mēs visi kopā dodamies ar balsi augšup un lejup. Paspējam būt gan cālēni (cip, cip, cip), gan eži (pukš, pukš, pukš), zosis (gā, gā, gā), kazlēni (mik, mik, mē), bites vai kamenes (zumm, zumm, zumm), zivis (bez skaņas plātot muti), durvju zvans (dzinn, dzinn, dzinn), šķēres (čik, čik, čik) – variantu milzums! Tā ar balstiņu “ejot” augšā, lejā, izstāstām stāstu – “Kas tur ir?”, “Tie jau mēs!”, “Nāciet iekšā!”, “Lūdzu, tēja”, “Piparkūkas”, “Āboli”, u.t.t.

MUZIKĀLĀS KĀPNES

Pē, pē, pē, pē, pē, pē ...
Ruk, ruk, ruk, ...

Krā, krā, krā ...
mū, mū, mū ...

Kad līdz 2.oktāvas do ir gan “braukts” ar muzikālo liftu, gan daudzkārt staigāts ar balstiņu augšup, lejup pa muzikālajām kāpnēm, pienācis laiks dziesmai “Nedēļa”, kurā arī ir pakāpeniski jāizdzied visas notis no 1.oktāvas do līdz 2.oktāvai. Bērni atkal droši var palīdzēt balsij ar roku, ceļot to augšup, – šī kustība gan vizuāli, gan fiziski palīdz saprast, kurp virzās melodija.

NEDEĻA

Svētdiena, pirmdiena, otrā (a) diena, trešdiena, ceturtdiena,
piektdiena seko viena otrai. Un ar sestdienu
septiņas dienas, - kopā viena nedē-ļa.

Līdzīgu uzdevumu – balsi lēnām un pakāpeniski ved augšup – veic arī dziesma "Notiņas".

NOTIŅAS

Nīkīgā notiņa do do do, re, kur tārpīn,š re, re, re!
mīlā notiņa mi mi mi, pi- paš fa fa fa,
saulītes notiņa sol sol sol, Lietus lāstte
la la la, sienā - zītis si si si, do, si,
la, sol, fa, mi, re, do.

Bērniem jebkura uzdevuma veikšanu atvieglo tēlaini un viegli uztverami paskaidrojumi. Lai viņi saprastu, kāpēc cenšamies izdziedāt augstās skaņas, stāstu, ka vēderā pēc launaga ir makaroni ar salātiem vai ķīselis ar ievārījuma maizi, tāpēc balstiņai tur nav vietas, un tā vēlas dzīvot galvā.